

RESTAURERING AV MYR FRA START TIL SLUTT

HAMAR 06.MARS 2018; KJØLV Ø. FALKLEV, SNO

Atnsjømyra NR. Foto: Kjølvs Ø. Falklev

MILJØ-
DIREKTORATET

STATENS
NATUROPPSYN

Ødeleggelse av myr:

Totalt har Norge i dag ca 23 000 km² med intakt myr, mot trolig 30 000 km² for 150-200 år siden.
Dette innebærer at ca 7 000 km² myr er ødelagt siden den gangen, eller 23 % av det opprinnelige myrarealet.
Dette skyldes:

Ødeleggelse av myr: brenn og vekst- strøtorv

Ødeleggelse av myr: grøfting for skog.

Tanarkjølen NR. Foto: Kjøl Ø. Falklev

Ødeleggelse av myr: oppdyrking

Ødeleggelse av myr: boligareal

Ødeleggelse av myr: vannkraftmagasiner

Ødeleggelse av myr: industri

Ødeleggelse av myr: veibygging ol.

Ødeleggelse av myr: moro ?.

Disposisjon:

- # Målene med restaurering av myr
- # Rammeverk - økonomi og personressurser
- # Hovedprinsipper ved restaurering av myr
- # Finne aktuelle myrer.
- # Førstegangs befaringer ute.
- # Planlegging inne
- # Formalia og økonomi
- # Anleggsfase
- # Overvåkning og etterarbeid.

Regnåsen - Hisåsen NR. Foto: Kjølsv. Falklev

Målene med restaurering:

Biologisk mangfold (bedring av økologisk status)

Tjørnsmyra NR. Foto: Kjølsv. Ø. Falklev SNO.

Målene med restaurering:

Lagring og fangst av CO₂

Stormyra NR. Foto: Kjølsv. Falklev SNO.

MILJØ-
DIREKTORATET

STATENS
NATUROPPSYN

Målene med restaurering:

Demping av flom (klimatilpasning)

Øytjernet NR. Foto: Kjølsv. Falklev SNO.

MILJØ-
DIREKTORATET

STATENS
NATUROPPSYN

Rammeverk-økonomi og personressurser:

Bevilgede midler over statsbudsjettet:

- 2015: 3 mill
- 2016: 13 mill
- 2017: 26 mill
- 2018: 20,6 mill

Restaurering så langt kun i verneområder.

Utenfor verneområder vil restaurering baseres på frivillighet.

Restaurering så langt:

2015: 3 myrer

2016: 8 myrer

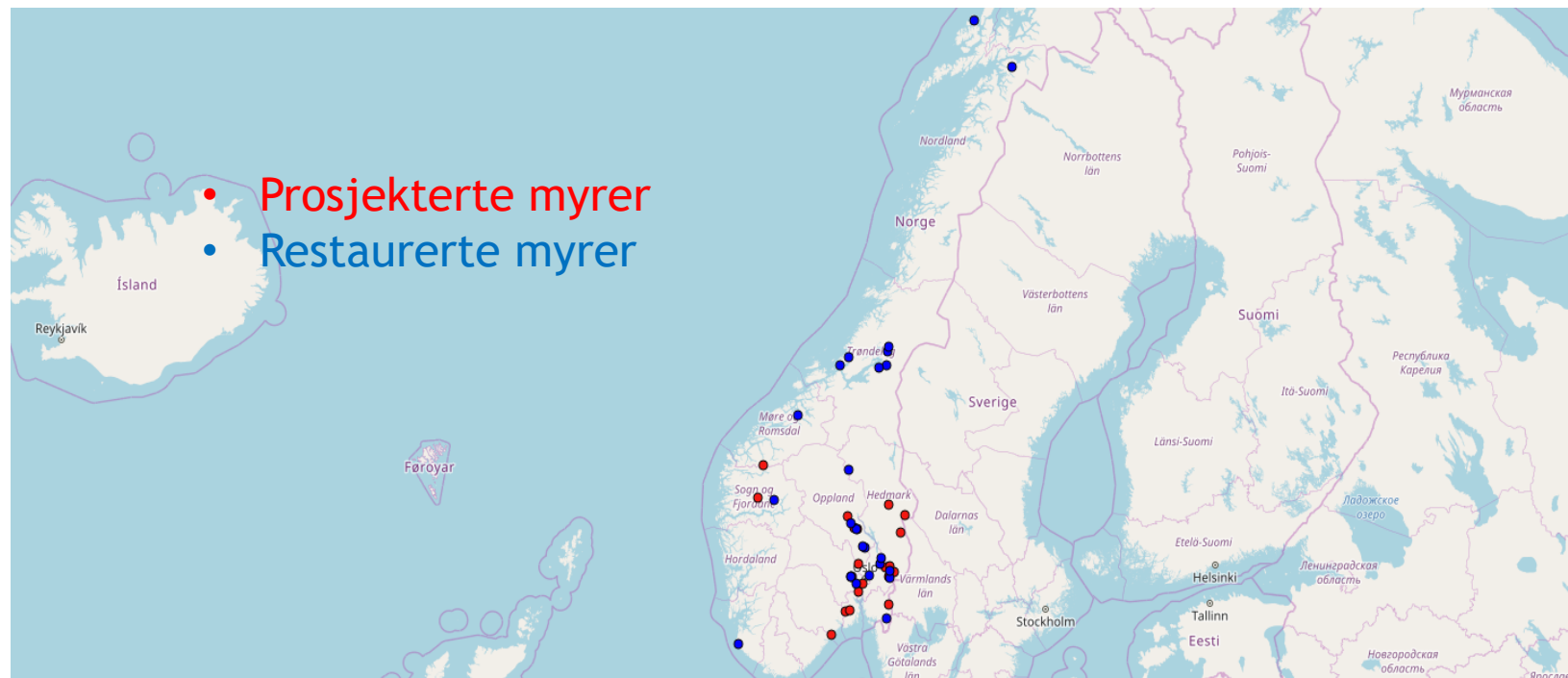
2017: 14 myrer

Til sammen restaurert 50 000 meter

Stormyra NR. Foto: Kjølsv. Falklev

Restaurering så langt:

Personressurser i SNO-L:

4 personer lønnet med midler fra myrprosjektet
5 personer i tillegg med fagansvar for restaurering av myr og annen våtmark.

Mosekurs i Trondheim september 2017. Foto: Kjølsv. Ø. Falklev

MILJØ-
DIREKTORATET

STATENS
NATUROPPSYN

Finne aktuelle myrer:

- # Flyfoto - gamle og nye
- # ØK-kart, gamle og nye (Ligger på nett)
- # Laser-data - www.hoydedata.no

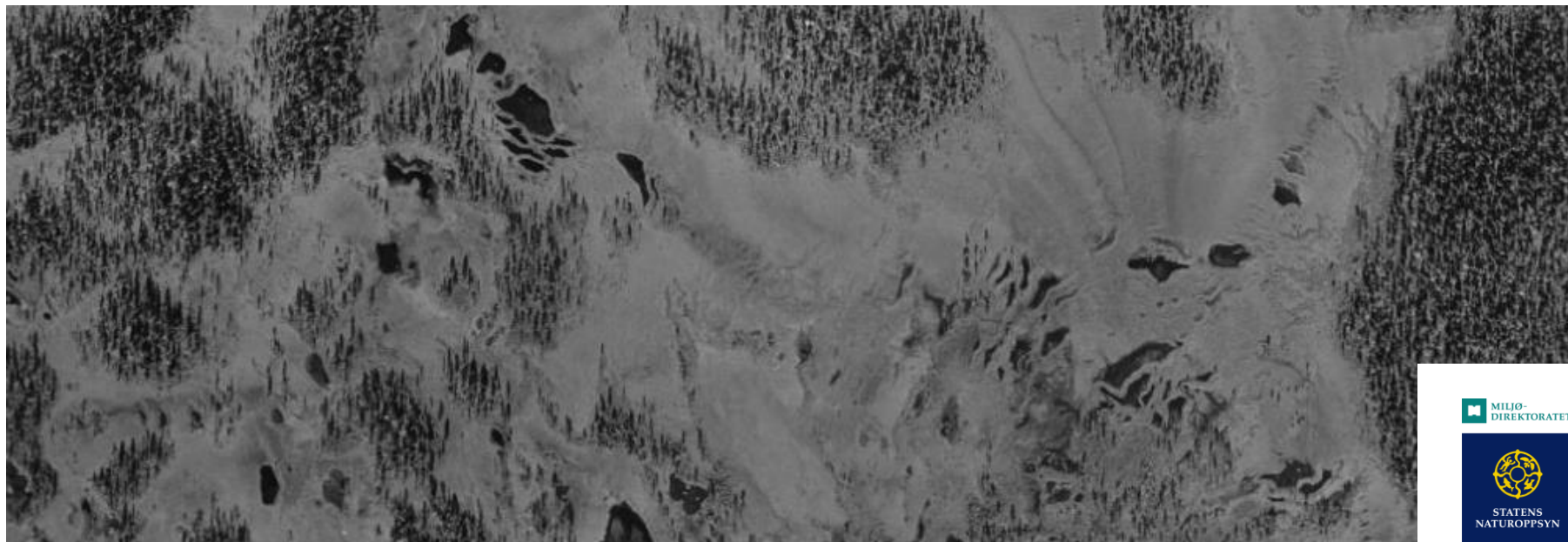
Forberedelse inne:

- # Kart, laser osv

Glorvikmyra NR. Foto: Kjølsv. Falklev SNO.

Finne aktuelle myrer:

Finne aktuelle myrer:

Finne aktuelle myrer:

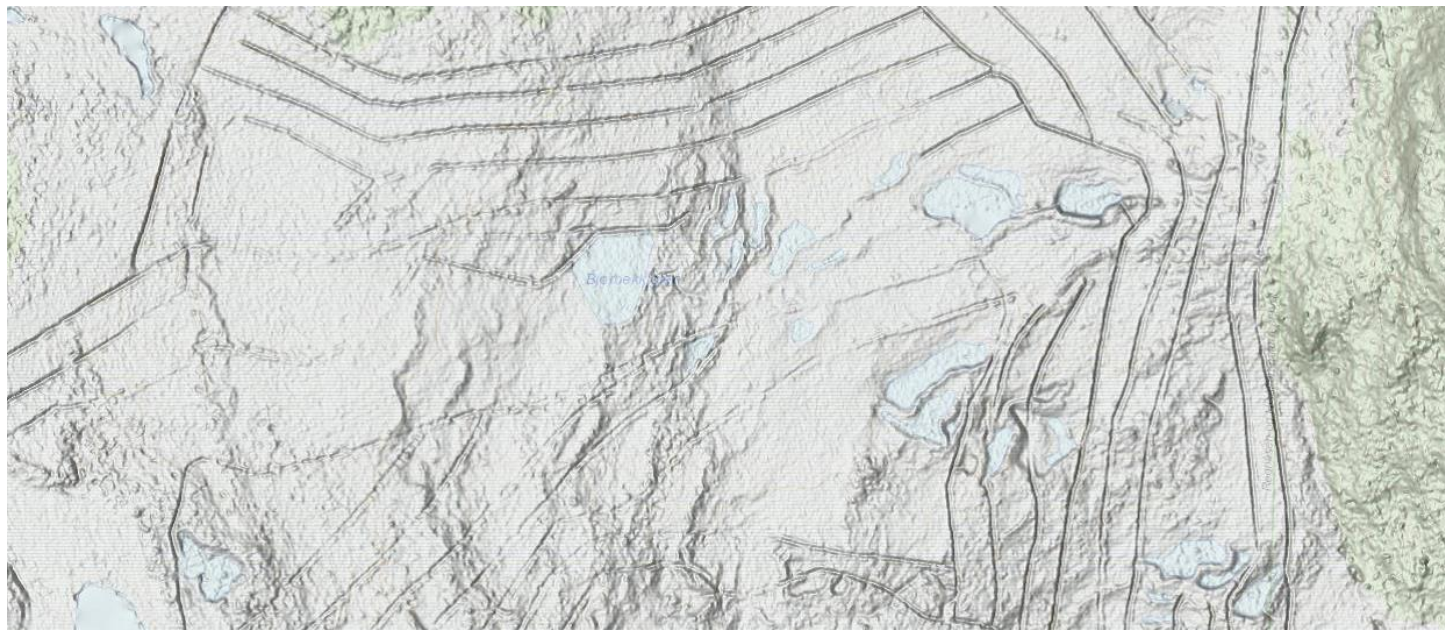
Rognås en, Hissåsen NR. Foto: flyfoto

MILJØ-
DIREKTORATET

STATENS
NATUROPPSYN

Finne aktuelle myrer:

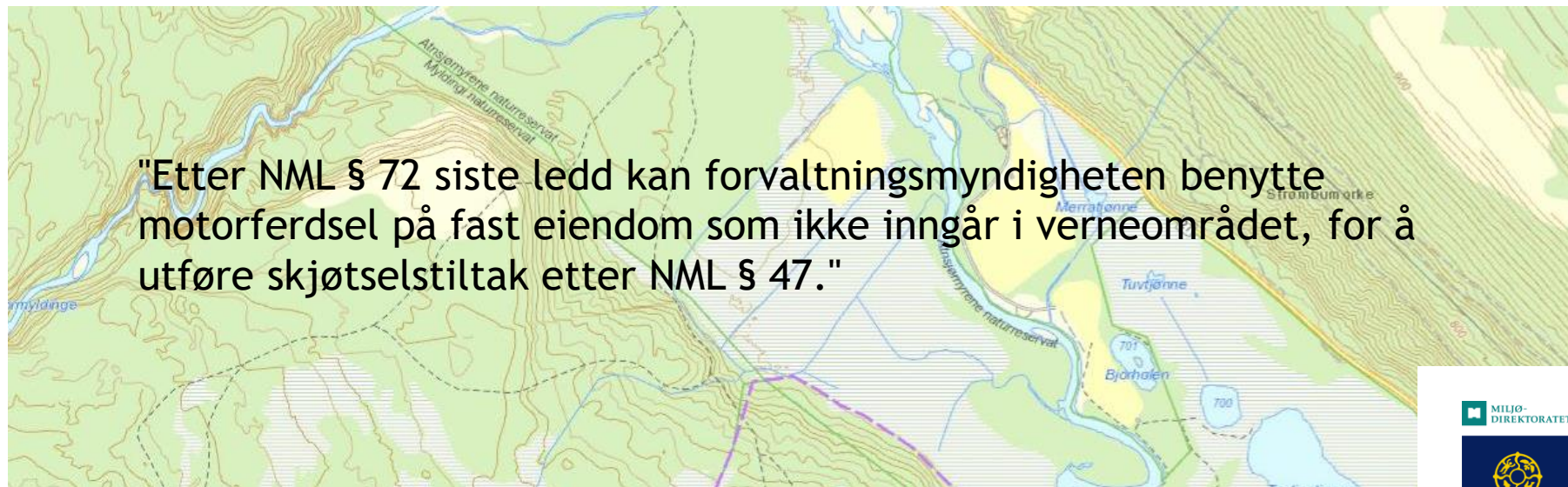
Førstegangsbefaring ute (FM + SNO):

Rønnåsmyra NR. Foto: Kjøl Ø. Falklev SNO.

Adkomstmuligheter:

"Etter NML § 72 siste ledd kan forvaltningsmyndigheten benytte motorferdsel på fast eiendom som ikke inngår i verneområdet, for å utføre skjøtselstiltak etter NML § 47."

Grøftedybde:

Atnsjømyra NR. Foto: Kjølvs Ø. Falklev SNO

Torvdybde:

Tanarkjølen NR. Foto: Kjølø Ø. Falklev SNO

Vegetasjonsendringer:

Regnåsen - Hisåsen NR. Foto: Kjølsv. Ø. Falklev SNO

Størrelse på system:

Regnåsen - Hisåsen NR. Foto: Kjølø Ø. Falklev SNO

Bedømme behov for hogst:

Atnsjømyra NR. Foto: Ole Arne Hagen, Linnea

Tilgrensende areal:

Stormyra NR. Foto: Kjølsv. Falklev, SNO

Planlegge inne (FM + SNO):

-
- # Digitalisere grøfter og finne fall - Lidar-data
 - # Anslå antall demninger og andre konstruksjoner, for eksempel. klopper, kjørespor
 - # Anslå tidsforbruk på arbeidene
 - # Utarbeide prosjektbeskrivelse
 - Potensiell måloppnåelse høy - medium - lav

Regnåsen - Hisåsen NR. Foto: Flyfoto 2017.

Digitalisere grøfter og finne fall (FM + SNO):

Regnåsen - Hisåsen NR. Foto: Flyfoto 2017.

Digitalisere grøfter og finne fall (FM + SNO):

Regnåsen - Hisåsen NR. Foto: Flyfoto 2017.

MILJØ-
DIREKTORATET

STATENS
NATUROPPSYN

Digitalisere grøfter og finne fall (FM + SNO):

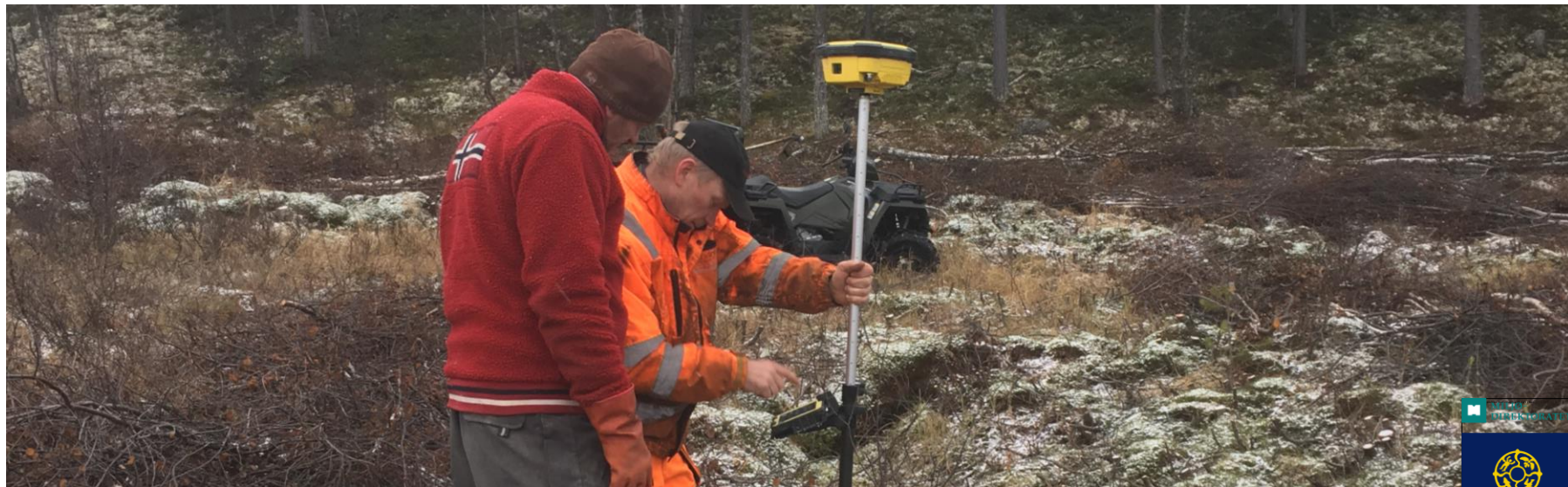
Regnåsen - Hisåsen NR. Foto: Flyfoto 2017.

Andre konstruksjoner (FM + SNO):

Atnsjømyra NR. Foto: Kjølvs Ø. Falklev.

Anslå tidsforbruk på arbeidet (FM + SNO):

Atnsjømyra NR. Foto: Kjølvs Ø. Falklev.

Utarbeide prosjektbeskrivelse (FM + SNO):

Restaurering av myr i Saltstutlia naturreservat

Prosjektbeskrivelse av Suzanne Wien

Planlagt dato for gjennomføring: Ila mai/juni

Kommune: Nordre land

Entreprenør: SNO

Pris: 30 000 kr

Lengde og høydeforskjell: 660 meter. 800-780 moh.

Rigg og transport: Materialet kjøres inn på vinterstid med snøskuter.

Metode: Bruk av motorsag til å sage ned i torvmassene og lage plass til plankedemning. Deretter skal det spas torv inntil demningene. En demning for hver 40 cm fall utgjør ca. 165 demninger. Hver tredje demning skal forlenges slik

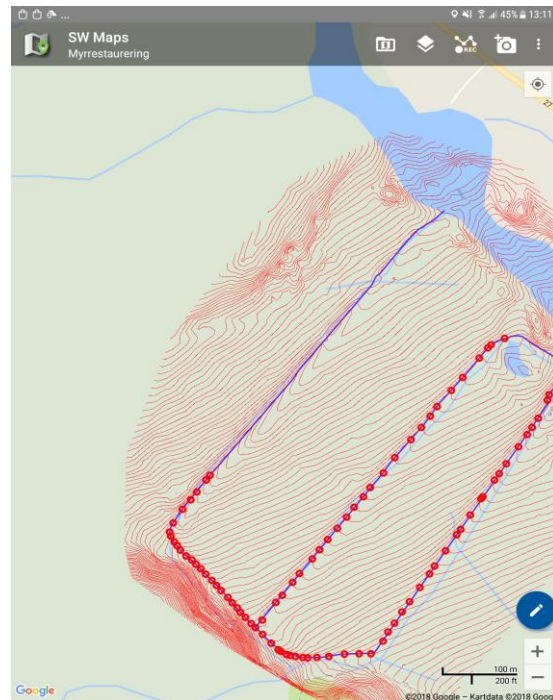
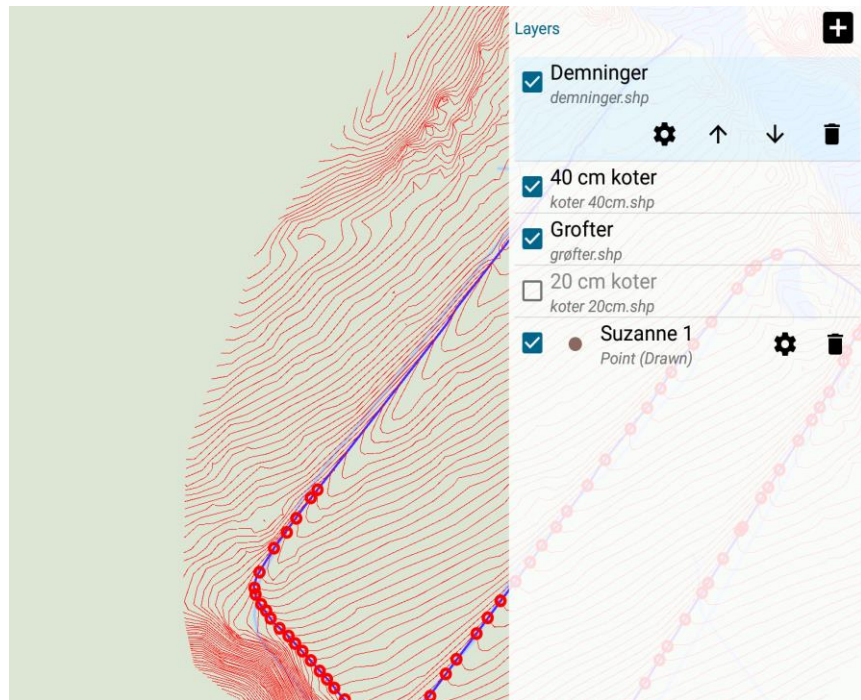
1. Metodikk beskrevet i dette dokumentet er fulgt, eventuelt endret underveis i samråd med oppdragsgiver/SNO og utført i henhold til revidert metodikk.
2. Området er ryddet for søppel og eventuelle skjemmende spor, etter dialog med oppdragsgiver/SNO

HMS: Entreprenøren følger egne HMS bestemmelser. Absorbent i tilfelle oljesøl skal være tilgjengelig til enhver tid.

Vedlegg kart og bilder:

Bruk av kartapp på nett.

Formalia og økonomi (FM):

- # Kontakte grunneier og beskrive arbeider.
- # Avklare bruk av veier og mellomliggende terreng inn til myra.
- # Andre hensyn som må avklares
- # Finne entreprenør (fem med rammekontrakt på Østlandet utenom Telemark).

Kontakt med grunneier (FM):

Avklare veier og mellomliggende terreng (FM):

Avklare andre hensyn (FM):

Avklare andre hensyn (FM)

Anleggsfasen (SNO):

SNO er med i felt. Merker opp innkjøringsveier til myra.
Merker opp demninger og andre konstruksjoner.

Anleggsfasen (SNO):

Har oppsyn med arbeidene og framdriften

Anleggsfasen (SNO):

Overvåkning utføres første gang.

Anleggsfasen (SNO):

Anleggsfasen (SNO):

Avstand (m)	torvmoser	lyng	annen moser	gress og starr	andre karplanter	trær
0,5	1	1				
1	1	1			1	
1,5	1				1	
2					1	1
2,5	1	1			1	
3	1				1	
3,5	1	1			1	
4	1	1			1	
4,5	1	1			1	
5		1		1	1	

Etterarbeid (SNO):

- # Befaring etter første vinter.
- # Eventuelle rettinger og reparasjoner
- # Påfølgende befaring og overvåkning av vegetasjon og konstruksjoner hvert 5. år

TAKK FOR MEG

Vindflomyra NR. Foto: Kjølsv. Falklev

MILJØ-
DIREKTORATET

STATENS
NATUROPPSYN

MILJØ-
DIREKTORATET

STATENS
NATUROPPSYN

[Naturopsyn.no](https://naturoppsyn.no)